

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Метафоризація хвороби
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія Освітній рівень бакалавр
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська мова
Викладач	Бестюк Ірина Анатоліївна, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української та зарубіжної літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-if/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1183-bestiuk-iryna-anatoliivna
E-mail викладача	iryna.bestyuk@rshu.edu.ua

Відправною культурно-антропологічною тезою курсу слугує твердження Сьюзен Зонтаг про «хворобу як метафору», про «використання хвороби як образного вислову, або метафори», ілюстративні докази якої дослідниця черпає із творів світової літератури (Теофіля Готьє, Андре Жіда, Томаса Манна, Льва Толстого, Франца Кафки та ін.), фіксуючи таким чином туберкульоз, рак, божевілля і СНІД як соціокультурні маркери певної епохи.

Студія Сьюзен Зонтаг «Хвороба як метафора» слугує своєрідною оптикою для аналізу українських художніх творів. Йдеться про інтерпретації божевілля в *романтичній* лектурі Т.Шевченка («Причинна» (1841), «Слепая» (1842), «Відьма» (1847), «Марина» (1859)). Стани зміненої свідомості,

невротичні розлади, меланхолію – у національних і європейських творах *раннього модернізму XIX – початку XX* («Андрій Лаговський» (1905) А.Кримського, «Пережесні стежки» (1900) І.Франка, «Блакитна троянда» (1896), «Одержима» (1901), «Кассандра» (1907) Лесі Українки). Психоаналітична проблематизація хворого тіла й хворої свідомості сягає історіософських узагальнень хворого суспільства у контексті наступної поствоєнної епохи *високого модернізму 1920–1930-х років*, або «Розстріляного Відродження» («Санаторійна зона» (1924) М.Хвильового, «Недуга» (1927) Є.Плужника, «Вуркагани» (1927) І.Микитенка, «Честь» (1930) М.Могилянського, «Повість без назви» (1933) В.Підмогильного). Повноформатно ця тема представлена у *постмодерній* культурі, зокрема в кінематографі й літературі: божевілля, онкозахворювання, інклюзія, епідемії тощо маркують культурне й соціальне помежів'я XX і XXI ст. («Хвороба Лібенкрафта (Morbus dormatorius adversus)» (2010) О.Ірванця, «На запах м'яса» (2013) Люко Дашвар, «Імітація» Євгенії Кононенко, «Біографія випадкового чуда» (2012) й «Забуття» (2016) Т.Малярчук, «ДНК» (2016); «1984» Дж.Орвела, «Квіти для Елджерона» Д.Кізі, «Під скляним ковпаком» Сильвії Плат та ін.).

Мета і завдання дисципліни «Метафоризація хвороби в українському літературному дискурсі» націлені на формування високої читацької культури, а також – емпатії, гуманного ставлення до світу й толерантного – до себе.